

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 4.

Предмату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожкић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Ко има руководити избор чланова за црквену скупштину?

За кратко време престоји нам избор чланова за црквену скупштину. По § 13. II. б. потврђених саборских закључења, бирачи су сви општинари мушки, који одређене прилоге на подмирење црквено-школских потреба уредно доприносе и не дугују на то за последњу годину. По овом дакле параграфу само они могу бити бирачи, који одређене прилоге на подмирење црквено-школских потреба уреди доприносе; и будући, да су се код нас досад од општинског приреза (Gemeinde-Zuschlag) црквено-школске потребе подмиривале: то дакле за овај мах само они могу бити бирачи, који плаћају општински прирез и не дугују на то за последњу годину. Изкључени су дакле сви они, који не плаћају општински прирез, који га нису за ову последњу годину исплатили, као и они, које § 13. II. б. изкључује.

Ко пак има руководити избор чланова за црквену скупштину у овом прелазном стању, то нестоји у потврђеним саборским закључењима. У њима истина да стоји ко има руководити њихов избор, али не овај сад при ступању потврђених саборских закључења у живот, но касније, кад се буде на основу потврђених саборских закључења изабрана скупштина мењала или попуњавала. За то нам ваља сада пронаћи пут, који би најбоље одговарао смислу потврђених саборских закључења.

§ 16. II. б. вели: бирање има бити под претседништвом претседника скупштине и у присуству местног црквеног одбора, који јавно руководи бирање. Такав црквени одбор биће биран непосредно од целог православног становништва ове зароши, по томе дакле ваља и сада у овом прелазном стању да нађемо заступ-

ништво тако, које ће спремити за избор шта треба и које ће сам избор и руководити, а које је изабрано само од православног становништва.

Ми држимо, да се православни чланови општинског већа никако не могу као такви узети; јер они су бирани од целог становништва ове вароша без разлике вере, и код избора њиховог Срби бирачи нису никако у виду имали, да они Срби, који су чланови општинског већа заступају српску цркву и школу. Свима нам је познато, да ми у Земуну имамо једно друго заступништво, које је од целог православног становништва изабрано, и то за изкључиво заступање српске цркве и школе, а то је: српска црквена општина од 1861. године.

Овдашње српско становништво овом је заступништву поклонило своје поверење, да га заступа у црквено-школским стварима и оно је дужност своју пуних седам година савестно и вршило. Политична власт истина да је у последње време укинула то заступништво и послове овог предала општинском већу; но почем општинско веће нема никаквог утицаја у устројство православних црквених скупштине по самим потврђеним саборским закључењима; то наравно, да ни један део општинског већа, не може никаква посла имати са устројством срп. црк. скупштине.

По самим потврђеним саборским закључењима морао би се од целог православног становништва један одбор изабрати, који би за избор сва нужна спремио и сам избор руководио; али, кад с друге стране знамо, да би се тиме само устројство црквене скупштине одуговлачило а може бити једва и са разним незгодама и тешкоћама постићи могло: то држимо, да је и краћи и сигурнији пут, да православно заступништво од 1861. године припреме за избор учини, да дан избора одреди

и да сам избор руководи. А већ и због тога смо, да оно руководи избор, што је и сам свети патријарх у своме писму на поменуто заступништво када ово захтеваше, да се допусти нов избор заступништва, рекао, да оно има дотле постајати, док се непотврде саборска закључења. Оно има и свога претседника који би могао претседничке дужности све дотле вршити, докле се неби нова црквена општина конституирала, а сви хвала Богу знамо, да једно морално тело само са претседником својим може дужности своје савестно и брзо отправљати.

Господин прота, као претседник реченог заступништва по својој дужности требао би, да што пре сазове чланове црквеног заступништва од 1861. године и да се ово својски и сложено посла прихвати, ако смо ради, да нам црквена скупштина од нове године у живот ступи. Реко смо што пре, јер знајући добро какав ће велики и важан задатак имати нова црквена скупштина; а знајући и то у каквом се занемареном, запуштеном и јадном стању налазе наша црквено-школска дела; држимо да са устројством њеним нетребамо а и несмемо оклевати. Реко смо, да се својски и сложено посла прихватимо, јер ако икад, то заиста сад при устројењу нове црквене скупштине нужно је да заборавимо лична неспоразумљења, ако су каква досад међу нама постајала, па да нас само тако важан задатак скупштине и цел која се постићи има, руководи, како при избору, тако исто и при каснијем њеном раду.

Тако браћо, ако само братски и сложено од сад радили будемо, постићићемо и ону цел, коју имадохте народни посланици, а и биће нам светао и дични образ пред осталим српским светом. У то име срећан рад!

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Важан акат по нашу варош имамо данас нашим читаоцима да саопштавамо, који је ономад дотичним особама службено достављен. Из „Гласника“ ће им познато бити, да су пре неколико месеци куратори грчког фонда поднели власти на потврђење нов устав речене фондације. Већ тада смо сумњали, да се не ће исти потврдити, почем смо чули, да се у њему налазе одредења, што су противна општинској аутономији и основним појмовима удружења. Читаоци „Гласника“ знаће и то, да је општинар г. А. Д. Јовановић у општинском већу у тој ствари интерпелацију предао, коју смо у нашем листу од речи до речи саопштили, као и одговор г. варошког Управитеља, гласећи, да је маџистрат тај предмет заједно са интерпелацијом вишој власти поднео.

Државно војно министарство није потврдило нови устав школско-грчке фондације земунске. Оно је вратило поднешену прошњу господу куратора заједно с пројектом устава с тим налогом, да по новом устројству црквене општине ова има да решава о месним фондуским стварима. Ту се изриком каже, да се предмет тај тим више у смислу најновијег царског рескрипта решавати има, што је г. Алексе. Д. Јовановић у своје и у име својих присталаца против поступка господу куратора протествовао.

Речени акат високог државног министарства овако гласи:

Државно војно министарство својим рескриптом од 1. Новембра о. г. бр. 5919., оделења 3. вратило је устав овдашње грчко-школске фондације, који му беше путем маџистрата ваједно са протестом г. А. Д. Јовановића поднесен, и овај је налог издао:

„Почем се усљед највишег царског рескрипта од 10. Аугуста 1868. о грчко-источним општинама у војној граници местни црквено-општински одбор завести има, коме по § 40. реченог највишег рескрипта принадежи, да управља са школским имањем, то је од потребе, да се поднешени и преустројени устав земунске грчко-школске фондације најпре томе одбору, одмах како буде постављен, на редовно прописано расправљање преда, тим више, што је против реченог пројектованог устава варошки преставник А. Д. Јовановић у своје и у име својих присталаца протест предао.“

Ово је радосна вест, што саопштитемо читаоцима, не само с тога што ће црквена општина имати одсад са том знатном фондацијом управљати; но што ће усљед тога по свој прилици и само поучавање у грчком језику боље успехе имати, него што је досад имало.

Још имамо на овом месту да јавимо за говор, што га је држао у новој цркви на Ваведеније наш г. капелан Д. Руварац поводом устројања црквене општине. Тај говор ево саопштавамо у изводу нашим читаоцима већ и због саме важности предмета.

У уводу свога говора рече, зашто неће о повести и значају данашњег празника говорити, већ да ће за предмет свога говора узети потврђена закључења последњег карловачког црквено-школског сабора. Говорећи о томе, како се пре четир година сваки Србин обрадовао, видећи да после дугог молења и очекивања, једва једном допуштено беше држање црквено-школског сабора, рече, како су онда на тај сабор биле управљене очи свију Србаља, будући је наш народ добро знао, да су му после политичног бића, црква и школа први и најглавнији извори среће и благостања његовог. Говорећи о цркви, како је она најважнија установа за цело човечанство, како је она духовна учитељка целог човечанства и верна хранитељка народности код појединих народа, како је она сачувала народност нашу и како њој имамо захвалити, што наш народ није сву свест политичног свога живота изгубио, пређе на важност школе и међу осталим рече: да је и школа тако исто важна установа за човечанство као и црква, да је она темељ просвети, без које нема слободе, да без слободе нема ни среће, и да из досадањег развитака код појединих народа видимо, да у колико је који народ био просвећен, у толико је и слободан био. Даље рече како је народ четири године изгледао на потврђење саборских закључења и већ је почео страховати, да се неће скоро потврдити, знајући, како је бивало са закључењима прошлих сабора. Даље рече, да су закључења последњег карловачког црквено-школског сабора ако и са неким изменама не само потврђена, него да од 1. Јануара 1869. г. у живот ступају. Говорећи о потврђеним закључењима између осталог рече ово: Истина, да нас потврђена закључења не могу у свему задовољити, али што се у њима нађе, да неодговара данашњем времену и данашњим потребама нашег народа, моћи ће се на идућим саборима поправити. Што је пак главно, то нам је дозвољено, а то је: да можемо своје црквене општине сами без ичијег утицаја уређивати и да оне имају слободну самоуправу што се тиче црквено-школских

дела. Самоуправа црквене општине састајаће се у слободном избору својих протопрезвитера, пароха, помоћника, ђакона, учитеља и учитељки, и у слободном руковању са црквено-школским закладама. Да пак и Земун у будуће има такву црквену општину, која ће и знати и хтети ону самоуправу одржати, која јој по царском закону припада, то ни до ког другог, већ до вас самих стоји.

Мила браћо! вами предстоји кроз кратко време и велики задатак и велика одговорност. Ви ће те се скорим позвати, да бирате чланови за црквену општину и од вашег избора зависиће срећа и несрећа овдашњих Србаља у црквено-школском погледу; јер изберете ли свесне и радине Србе за општинаре, онда се можете надати срећи и напредку овдашњих Србаља у црквено-школским погледу, не изберете ли пак оваке људе за општинаре, онда ће вам се с пуним правом моћи рећи: „Пропаст твоја од тебе Израилу“. Зато при устројењу нове црквене општине пазите добро! Бирајте за општинаре онаке људе у којима имате поверења и који су досад не само у голим речима, него и делима показали, да им на срцу лежи напредак цркве и школе и који ће и знати и хтети онима, који црквено-школске дужности савесно не буду извршивали, истину у очи рећи и на дужност их опоменути; бирајте људе побожне и савесне, а чувајте се да онаке људе за општинаре не изберете, у којима може бити немате поверења; чувајте се да и онаке људе за општинаре не изберете који, ако вам буду говорили, изберете ли њих за општинаре, да ће ово или оно за цркву и школу урадати; јер обично они људи, који много обећавају ти мало раде. Бирајте дакле општинаре једино по својој чистој савести, а немојте се ни за ким поводити; пазите коме ће те ваше поверење поклонити. У овој вароши досад је било неспоразумљења и трвења, сад стоји до вас да то једном престане.

Сад је прилика да покажете, на каквом је степену народна свест овдашњих Србаља! Земун је највећа српска општина у Архиепископској и због тога већ треба да такву свесну општину изберете, да се и друге мање општине на њу угледају могу. Ја вас закључем и прекључем оним, што вам је најсветије на овом свету, да при будућем избору општинара једино по својој чистој савести општинаре бирате; јер тре-

ба да знате, да одсад што год се хрђавог у црквено-школским делима уради, да ни на ког другог неће пасти кривица и одговорност већ на вас саме и да дакле од вас самих и зависи или благослов или проклетство ваших потомака. Да пак што срећнији избор у општинарима учините, који ће ју на понос и дику ове општине, што више добра за своју цркву и школу радити, то је моја највећа жеља. Амин.

О местним црквеним општинама.

(Наставак.)

§ 24. Сваки скупштинар може чинити предлоге, који се у претрес узети имају, ако га у томе најмање 5 скупштинара подкрепе.

§ 25. Предмети се решавају већином гласова, а ако су гласови на једнако располовени, онда одлучује глас председника. Да може пак црквена скупштина ваљану одлуку допети, мора бити, осим одборника, најмање једна трећина уредно пованих скупштинара.

§ 26. Гласање је јавно, изузимајући случајеве, кад су лични интереси каквог скупштинара на корист или штету његову клонећи се у питању; у ком случају такав скупштинар из седнице иступити мора.

Гласи се са „прима се“ или са „не прима се.“

Поимнице се пак гласати има:

а) Ако то 10 скупштинара ишту.

б) Ако председник најави, да другим начином није кадар већину гласова, за једно или друго мишљење разабрати.

в) Ако је реч о прирезу као и свима оним предметима, који подлеже предходном одобрењу епарх. консисторије.

§ 27. У свакој црквеној општини води се записник, у који ући имају:

а) Предлови црквеног одбора од речи до речи.

б) Питања о којима се гласало.

в) При гласању поимнице, имена свију са: „прима се“ или „не“ гласајућих.

г) Закључци уједно са равлови. Оделена мненија и оградe улазе просто у записник без сваких правних следстава.

§ 28. Записник подписује председник, одборници и онолико других скупштинара, колико их од скупштине на то одређено буде, са перовођом; и то ако за време трајања скупштинске седнице бити не може, у идућој седници одбора.

§ 29. Изводе протоколарне издаје председник е подписом својим и са подписом перовође под печатом црквено општинским.

§ 30. Председник записнике у прелису достоверним са његовим и подписом перовође има подносити епарх. консисторији знања ради, а где је нужно и одобрења ради.

§ 31. Председник држи ред и одговоран је за такав епарх. консисторији. Он има сваки говор, који би се удалио од предмета саветовања украјити, а у случају, да се на виšekратне опомене не би послушао, и саму седницу распусти.

То има чинити и онда, ако би у скупштини таки перед наступио, да се не може никако доћи до уреднога саветовања.

§ 32. У скупштини може по нужди у појединим наванредним случајевима присуствовати изасланик консисторијалини. Он заузима почестно место с десне стране председника. Он може кад год за нужно нађе, без да у самом решавању предмета учествује, предлоге чинити. Он има председника подносиати у наредбама, да се ред успостави, и уредно саветовање постигне.

§ 33. Ако би црквена скупштина очевидно занемаривала испуњавање дужности својих, или би границе делокруга свога прекорачивала, или би дошла у такав неред, да због непрекидних распра не би могла до закључења да дође; то је онда властна епарх. консисторија на основу предходне истраге црквену скупштину распусти, избор нови наредити, а немирнике искључити од тог избора за скупштинаре општинске.

В. Местни црквени одбор.

§ 34. Местни црквени одбор састоји се из председника, подпредседника и из 8 чланова најмање, и 24 чланова највише, прерачунајући овамо пароха или парохе, који су већ по званију своје чланови одбора.

§ 35. Број осморице може се умножити у општинама од 500 до 1000 душа са 4; преко 1000 до 1500 са 8; преко 1500 до 2500 са 12; а преко 2500 до, и преко 3500 са 16.

§ 36. Одборнике осим пароха бира местна црквена скупштина из средине своје по начину одређеном у §§ 16. 17. 18.

§ 37. Избрани председник дајући руку свештенику, а избрани одборници председнику, задају реч своју за точно и савестно испуњавање својих дужности и уводе се за тим у званије.

§ 38. Одборници избирају се на 6 година. Сваке три године иступа коцком означена половина одборника, који опет избрани бити могу.

§ 39. Председник, подпредседник и перовођа црквене скупштине уједно су то и у црквеном одбору.

Парох, ако није председник, има почестно место с десне стране председника.

— Ономад на вече око пол шест часова узрујо се свет мислећи да је ватра. На тороњу од нове цркве, где је сахат видло се, где се нешто светли. Људи дотрчаше и тражише од звонара кључ од тороња. Но овај ваљани чувар цркве налазио се у стању, у ком се Ноје находио, кад је мало више окусио вина. Једва је могао толико казати, да је на тороњу сајција, који оправља сахат, о чему су се виши њих уверили, попевши се на тороњ. Том приликом виде, да врата од хора нису закључана, што је велика немарност, јер лако се ту може лопов увући и цркву покрасти. Господа татори треба да позову реченог звонара због тог нерета на одговор.

— Упразњена два учитељска места у овдашњој реалки допуњена су. То је требало да је учињено још концем Септембра кад се је с почетком нове школске године трећи разред реалке завело. Избор чујемо да је ваљан; постављен је г. Лајбнер, који пре неколико године против своје и свију Земунаца воље био премештен у митровачку реалку. Друго учитељско место добио је г. Минстер, моравац, по његовим сведочбама најбољи од свију компетентата, и који је досада био суплент хемије на великој реалки у Брну. — Учитељски помоћник г. Шандор по-

стао је учитељем на овдашњој главној школи.

— Са поуздане стране чујемо, да се у државном војном министарству сада спрема важна промена односећа се на границу. По томе укинуће се свуда кордонска стража граничара. Ту ће службу вршити у будуће коњаници, латови, или сержани, којих ће бити 800 момака и подчињени финансијској власти, но биће војнички организовани.

— Из Београди смо добили овај допис од нашега дописника: „Оно што сам вам јавио о овдашњој уставној комисији, сада вам допуњавам тиме, да су већ и позивнице свима разаслане. У комисије има доста либералних људи, као: Стојан Бошковић, Љ. Каљевић, Туцаковић и др. Посао је заиста веома важан и пријатељи среће народне нестрпљиво очекују рад комисији, о коме ћу вас редовно извештавати. — На Ваведеније био је полгодишњи парастос кнезу Михајилу. Г. Митрополит говорио је беседу, а београдско певачко друштво увеличало је тужну свечаност својим певањем. Света је било пуно. Тај исти дан после подне сахранен је чувени јунак Узун Мирко Апостоловић. Он је доживео дубоку старост — живео је више од 90 година. У борби за ослобођење Србије делио је јуначке мегдане и стекао лепо име. Живот је његов пун знаменитих усмена из времена, најбурнијег у животу народном. И преживео је ту буру, и бог му дао те је дочекао, да види слободну Србију и у многome преображену, ону исту Србију, у којој је пустом и турска самовоља владала тада, кад је он стао под барјак. Свет се беше силан искупнио на погреб његов. У цркву се немогаше ући, а и војничком је почашћу успраћен. У цркви је беседио Драгашевић, капетан. Лака му земља и вечан му спомен био! — Дирекција дунавског паробродског друштва искало је од наше владе неке повластице и раширење места за агенцију, па да онда пусти и овуда велике беле лађе. Влада је одредила комисију рад тога. — Читам у последњем броју нашега листа, где питате, шта би с предпоследњим бројем „Зем. Гл.“ у Београду? Њега нисмо добили, јер га је цензура задржала и то, као што чујем због изјаве г. Драгише Станојевића. — Данас добисмо и први број „Заставе“ после дуге забране. Као што је министарско решење, да јој је

слободан прелазак у Србију, са задовољством примљен, тако је и „Застава“ лепо дочекана од њезиних старих и многих пријатеља. — Пре неколико дана чинише пробе са пушкама острагњачама по системи Гриновој и Крнковој. Тој проби, коју чинише иза града код Дунава, присуствоваху Њ. С. млади кнез Милан, господа намесници и министри, као и друге отмене особе. Из пушка обе системе пуцаше по 50 војника, од којих је сваки имао 50 фишека. Војници са пушкама по Гриновој системи пуцаше за 3 минута педесет пута, док они са Крнковим пушкама за то само 1 минут и 43 секунди потребоваше. Потом је сам г. Крнка за 45 секунди тридесет пута пушку избацио, и неколико пута том приликом у нишан трефио. Њ. С. кнез задовољан с тим резултатом на последку сам је више пута са Крнковом острагњачом у нишан гађао.

— Из Гор. Карловца нам пишу; Познато вам је ваљда, да су грађани наши и трећи пут г. Винка Турковића за свога заступника на назови сабору Троједне краљевине изабрали. Они ту показаше конзеквенцију, као што то пристоји свесним људима. Али при свем том, што су наши грађани већином свесни, има ту још кукоља, који требити ваља. О том ће вас уверити случај један, што се пре неколико дана у нашем „најдомороднијем граду Карловцу“ догодио. У стану г. дра Д. беше неко друштво на обеда. После ручка дошло је два господина на каву. Један од них напије здравицу банскоме намеснику барону Рауху. На то ће један од гостију, неки професор, изустити ова два стиха из познате песмице:

Шумица се зелени са зеленом травом,
Хрват ће се играти са Р . . вом главом.“

Ово буде денунцирано, усљед чега се поведе истрага против реченог професора, и овај буде осуђен уз пркос веште и добре одбране г. Врбанчића на тромесечни затвор. — Данас (17. о. м.) даје овдашње друштво читаонице својим члановима вечерњу забаву у ново оправљеној и паркетованој дворани друштвеној. Та ће се забава састојати из томболе и игранке. Села и беседе још нису код нас удомљени.

— Делегације у Пешти претресоме војни буџет. Угареки посланици откинуше два милиона, а преколтански још 200.000 форината. — Порески дугови ове године, што досад нису наплатити могли, износе

40 милиона. — Несигурност од пуштаја све је већа. С тога неће се одсад у нека места ни слати више аманетске поште, н. п. из Калоче у Кечкемет, из Сегедина у Вашархел и пр. Партaje ће морати саме да долазе у последње штације по своје аманете.

— у Сарајеву отворио је 7. о. м. Валија Осман паша вилајетску скупштину, којој је за подпредседника дао Тамиле-ефендију, начелника правосуђа вилајетског. Осман паша отворио је скупштину са подужом беседом, у којој рече, да Босне под сретном владом султановом напредује у благостању. После говорио друмовима, који су грађени, од којих је најзнаменитији онај, што води преко планине Пролога и Белога брега, те скопчава Босну са Далмацијом. Овај је друм „свршен тако добро, да сада кола натоварена врло лако туда пролазе. При томе је и од аустријске стране рађено и обадва су пута састављена и на обе стране кола угодно пролазе.“ Даље вели: „Преко ријеке Пиве и Таре, на новопазарској и херцеговачкој страни начињена су изнова за прелазак у Црквице и онострану Пиву два јака и велика моста на страни пак Шарана и Дробњака гради се још један мост на споменутој ријеци Тари. Тим околинама ту станујуће житељство, и народ који је одметничко име на себи носио, сад је подложен и образује покорне нахије.“ О школама у Босни овако је говорио везир: „Потребно је да се народ учи читати и писати, и тиме да одгони таму, која га је обузело. И овој је потреби достојно одговорено, јер је у варошима и селима по овоме вилајету до сада изнова отворено више од четири стотине основнијех школа и полу-руждија. О штедионицама по санџацима вели: „С помоћу свијех вас и плодом надионице и то да нико није тегобе опазио, и то је земљодјелне избавило од немилосрднијих зеленаша, и на овом треба да богу блаодаримо.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 23. Новембра. (Телеграм.) Банатске шенице у Бечу, 87-фунт. по 4.80, 87|88-фунт. по 4.95; визелбуржске шенице у Визелбургу, 87|88-фунт. по 4.35; тиске шенице у Ђуру, 87|89-фунт. по 4.25. Ражи у Бечу: словачке 81-фунт. по 3.60, угарске 82-фунт. по 3.60. Зоби транзито, 45-фунт. 1.90, 48-фунт. 2.06. — Промета у шеници је било 35.000 мерова,

Стање воде Саве.

Код Земунa:

У Петак 22. Новембра: 2 ст. 10 пал. над нул. Мутно.
„ Суботу 23. Новембра: 3 ст. 0 пал. над нул. Мутно.

Код Митровице:

У Петак 22. Новембра: 6 ст. 8 пал. над нул. Мутно.
„ Суботу 23. Новембра: 7 ст. 5 пал. над нул. Мутно.

Код Сиска:

У Петак 22. Новембра: 7 ст. 10 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 23. Новембра: 6 ст. 3 пал. над нул. Суво.

т Земун. 23. Новембра. Куповање кукуруза ове нелеље знатно је попустило, једно што беху довози са свим слаби, друго, што они, који плаћаху четири форинта, већ скоро напунише своје амбаре. Ваља ми приметити, да је досад кукуруза највише продато само од мањих газда, који већ испродаше што имадоше. У добрих газда, истина, има још сила кукуруза, но изглед је, као да се неће од њих велике количине моћи купити, почем многе прасице остављају за домазлук. Има у околним селима сељака, који по 200 до 250 комада оставише на ту цел. Они то чинише и других година, но никад у ово доба, него у пролеће. О другој храни немам шта говорити. Донешено је мало нешто зоби и јечма, но једва толико, колико је нужно за месну домаћу потребу. Цена пак свима врстама хране пређашња је.

Жалио сам се у прошломе листу бојећи се, да нећемо имати довољно дрва за огрев. То се окренуло на боље, и мило ми је што читаоцима могу да јавим, да се већ сада на хватовима доста дрва налази, која се још једнако доносе, тако, да ће до који дан више од 1500 хватова ту бити. Силне лађе што се враћају из Сиска, натоварене су с дрвима, којих много има свуд по свакој обали. Уз то је време блало (8 града Реомирових топлоте), те није се бојати, да ће леда бити на Сави. Уместо скупих, као што смо се бојали, имаћемо по свој прилици јефтиних дрва.

У овдашњој штедионици има прилично новаца за давање под интереса. То дајем свима онима на знање, који желе да се користе капиталима штедионичким.

Земун. Извештај обрта земунске штедионице месеца Новембра.

Примање.		ф.
Пређашња готовина благајне		4964.56
Разни улови		5999.—
Уплаћени зајмови		23.—
Уплаћени зајмови на залог дати		490.—
Уплаћене менице		15710.59
Камате од зајмова		23.62
Камате од зајмова на залог		5.68
Камате од меница		187.36
Доходак од штампарских ствари		1.95
Провијаја и писарина		78.64
Камате од каснице уплаћене готовине		52.28
Непосредна штемиларина		—45
Ванредни зајмови		106.10
Свега ф.		27643.23

Давање.

На уложнике повраћено	ф. 5795.45
Камате од уложених капитала	71.57
Дати зајмови	2263.—
Дати зајмови на залог	370.—
Есконт менице	12250.—
Равни трошкови	12.—
Плата аваницима	116.66
Уплаћени ванредни зајмови	159.70
Готовина благајне	6604.85
Свега	ф. 27643.23

Земун. Ове седмице прођоше Савоушке за Сисак следеће просте лађе. Лађа браће Дајча са 7500 мерава жита. Лађа Копача Ференца са 6152 мерава жита. Лађа Копача Ференца 6485 мерава жита. Лађа Игњата Леополда са 4900 мерава жита. Лађа Биача Имра са 3500 мерава жита. Лађа М. Звика из Бура са 8302 мерава жита и 360 мерава јечма. Лађа Криека са 3704 мерава жита. Лађа Андраша Месароша са 4000 мерава жита.

Панчево. Извештај о радњи панчевачке штедионице мес. Новембра.

Примање.

Готовина прошлога месеца	ф. 16062.79
Камата изтечених купона од растеретица	126.62
Искуљени залог	64.—
Уплаћене менице	34847.17
Камата од зајмова на залог	1.26
Пристојбина зајмова на залог	—20
Камата зајмова на непокретности	81.60
Пристојбине зајмова на непокретности	27.20
Есконт меница хипотеком обезбеђеног кредита	16.35
Есконт обичних меница	416.18
За штедионичке књижице	3.10
Улога месеца Новембра	12023.96
Свега	ф. 63670.43

Издавање.

Зајам на залог	ф. 63.—
Зајам на хипотеку	5440.—
Меница хипотеком обезбеђеног кредита	800.—
Менице обичне	22909.26
Исплаћена камата подигнутих улога	14.36
За намештај	133.66
За трошкове	68.10
За кирију до последњег Декем. 1868.	30.—
За плату	163.33
За подигнуте улоге	4750.—
У разтеретицама	23140.27
Готовине за идући месец	6158.45
Свега	ф. 63670.43

У Панчеву, 1. Декембра 1868. п. р.

Панчевачка штедионица.

Ст. Градшта, 16. Новембра. (о. д.) Кад и кад треба да имате и из овог краја који допис у листу. Погранично је место са поносном Босном, која се земља дичити може богатим својим производима. Особито је ту дрварска радња жива, и ње ради налазе се сада овде не само трговци трстански, него купаца из саме Француске.

Трговина може се сада приличном назвати. Јако се траже дуге, којима је цена 110 фор. 1000 комада, на француску меру 36|1". Ове су седмице три лађе са дугама товарене. — Прекосутра држаће се у Сарајеву лицитација ради 18.627 растова за дуге. Као што чујем биће тамо и неке сисачке куће заступљене. Било би још више купаца тих шума, да нису тако далеко од савске обале.

Дрва овде има изобиљно. На великом Стругу и код Милаве има преко 3000 хвати сложено, но за невољу нема лађи, да би се могла одвозити за доле. Цена дрвима овде ова је: хват јасенова 9½—10, растова 5, брестова 5½—6 фор. у лађу стављено. Но као што рекох, немамо лађи за транспорт; ни по 3 фор. од хвата кирије не могу се добити, јер господари од лађа товаре за сопствену спекулацију дрва, а кирије низ воду неће да носе.

Од како је вода у Сави кренула, прошло је овуда 52 приватне просте лађе и 32 шлепа дунавског друштва. Све то беше натоварено са храном за Сисак. Стање воде још је једнако повољно, а време је кишовито и ладно.

За радњу са храном могу вам јавити, да се сада четири шлепа налазе под товарењем, и да је и овде каквоћа шеница врло различита, која се продаје по 3.50, 4 до 4.20; кукуруз, нове робе, по 2.20, а пасуљ, који се јако тражи, по 3.50 до 4 форината ваган. Бечка цента пак зоби по 3.—3.10.

И говеда се овде јако траже. Продао се нешто за велику Канижу по 110 до 115 фор. пар, од 550—600 фунти.

С. Гор. Карловац, 17. Новембра. Познато вам је да је дозвољење за грађење жељезнице одавде до Ријеке дато једном белгијском друштву, у коме су и г.г. Понграц и барон Левин Раух из Загреба. Трошак од тог посла прорачуљен је на 24 милиона, а друштву је рок

стављен, да до конца Октобра 1872. године сва пруга мора бити готова. Тим поводом закључи овдашње варошко заступништво у својој седници 12. о. м., да тражи од владе дозволу за регилисање Купе реке од Сиска до Карловца. Ради припрема за то подузеће определила је наша варош 10.000 форината, и избрала је господу А. Чопа и Алберта Хајнриха, да уду у Пешту и тамо да ишту дозволу за варош, да ова може речени посао предузети. Сваки човек мора признати, да ће регулисање Купе од велике користи бити за овај град, као и за целу обрт, што Савом иде за Ријеку, Сењ, Љубљану и Далмацију. С тога и морамо захвалити нашем варошком заступништву на тој његовој иницијативи у тој ствари, за коју несумњамо, да неће угарско министарство жељену концесију граду Карловцу дати, тим више, што ће овај тај посао да произведе о сопственом трошку и на своју ризику, нетражећи од државе никакву гаранцију за приход. Та влада жели, да се комуникације множе, па било водом или жељезничком пругом. Да то буде, не тражимо жртве државне благајне.

Наша трговина много пати, што Јужна жељезница нема довољно вагона за храну. С тога се у Сиску свако 5—6 дана обуставља примање робе, а тек један или два дана примају се, а и онда лежи више дана у колодвору, изложена киши и свакој непогоди, па се и догоди, да треба натовареним вагонима 10 до 12 дана до Трста, одкуда је жељезничка пруга чак до Аделсберга са натовареним вагонима пуна, па онда одбију свако на штацијама пошљање за Трет. При оваквим околностима зна се, да трговина не може да цвати и да је врло ризична већ и с тога, што је овогодишњи квалитет хране јако квару изложен. Уте сметње покупила је јако у Сиску и надница, и плаћа се већ 6 новчића од цака за саму ношњу из лађе у колодвор.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	18.	19.	20.	21.	22.	23.
Н о в е м б р а .						
Дукат цесарски	5.55	5.55	5.57	5.58	5.59	5.62
Сребро	116.55	116.40	117.—	117.—	117.25	117.50
5% металици	58.75	58.70	58.70	58.70	58.70	57.80
Ови с кам. мај—новем.	60.—	60.25	60.20	60.20	60.10	59.10
5% народни зајам	64.60	64.55	64.25	64.40	64.30	63.80
Акције народне банке	678.—	680.—	680.—	680.—	680.—	675.—
„ кред. завода	234.40	241.90	242.—	245.30	248.70	241.—
Довоци 1860. године	90.90	92.20	91.75	81.80	91.40	88.80
Лондон	117.70	117.85	117.—	118.50	118.60	119.25

Пловидба местне лађе до 21. Декембра.

Из Земуна у Београд, у 8 сахата у јутру.
Из Београда у Земун, у 8 и по сахата у јутру.
Из Земуна у Београд и Панчево, у 9 сахата у јутру.
Из Панчева у Београд и Земун, у 12 сахата у подне.
Из Земуна у Београд, у 3 сахата после подне.
Из Београда у Земун, у 3 и по сахата после подне.

Круна и мирта.

Историјска приповест.

V.

Ноћ је, а мрак као тесто. По небу прелећу испрекидани облаци. Црна тама све је грлила својом непровидном копреном.

На бојном пољу влада мртва тишина, само по некоји пут продрео би глас радости глуво доба, што се из османског табора подизаше.

— — — Но канда се чује де кроз црну ноћ неколико коњаника језде. Јесте, ено оно несташно корукање распаљених буктиња издаје их. У брзом касу приближаваху се крвавом пољу. Бледи одејај горућих буктиња тако слабо продираше кроз помрчину, да се једва око њи нешто видети могло. Само она два коњаника, што су ближе светлости можемо распознати.

Један од ових беше умотан у широк неки огртач, којицом порубљен. Бол и слабост опажаше му се на лицу, које је тако њежно као у девојке. Често би уздануо, а из ока би му потекла суза дубоког бола.

Други беше стасит и широки плећа; испод шлема спуштаху се седе власи; груди му покриваше бела брада. беше просто одевен.

У највећој тишини ишли су напред. Одједаред коњи зазру и скоче на страну.

— Станемо! — повиче старац. — Сјашимо с коња на пређимо ово мало пута пешице. Овуда се већ налазе мртва телеса . . . Тиборче, ти почувај коње, док се не вратимо.

Сви сјаше и наставе пут пешице.

— Овде су учешћани мртваци — окренувши се оном младом настави старац, који као посрћући за њим корачаше. Сав беше грозом напуњен, особито кад би му нога овде или онде ког мртвца прогазила. — Овде се сигурно борба отпочела. Још имамо доста ићи до средине боја. Тамо их тек морамо тражити.

— Боже мој! — узданувши рече му други — зар је сва нада пропала?! Реци, да ли је све истина, што си ми причао, старино.

— Све је тако, као што ти реко, — одговори му овај и крадом убриса сузу.

— Па да л' си га баш видео кад паде? — упита га овај опет.

— Што по ново питаш, госпо?

— Добри Њилаше — настави тужно — да л' си и њега и мог супруга видео?

— Видео сам их обојицу. Краља сам опазио де се с једним борио, па баш у тај пар долети неки седи Јаничар и обори га. Још и ту грдну срамоту нашу видео сам, де му главу на неку дугу мотку натакоше и по целим је табору бесним уклицима пронашаху.

Она на то тешко уздане, па кло-не на седог пратиоца и не могаше више ни коракнути.

— А супруг мој? — упита страшљиво, да се је једва чуло.

— И њега је нестало. — По смрти краљевој покуша да пробије кроз непријатељске чете, али му не испадне за руком, кад му коња уморише, он скочи и поче се пешице бранити, али на последку и он изнеможе, као и много други наши храбри јунаци.

Сад настаде опет тишина.

Кроз продрте облаке укаже се за један тренут блеђани месец.

Редови погинулих бораца беху све чешћи. Читави брежуљци подизаху се од лешина. На много места провириваху лешине кроз усирену крв. Овде лежи старина, коме се седе власи у крви купаху; онде младић с упртим погледом на њега. Један обухватио свом снагом свог душмана — други опет погине баш у тренутку, кад непријатељу свом мач у груди забоду, па још га и сад грчевито у руци држи.

Колко лепи живота овде нестале, колко млади и жарки срдаца у грозној смрти вечити покој нађоше; колко поколења искапише последњу кап крви на овом бојишту и колко ће горки суза протећи за толиким јунацима — годинама и вечито — —!

Свуда унаоколо беше мртва тишина! — — —

Час по искочио би који коњ без господара, залетео би се преко лешина и стао би поред мртвог ког тела, одавде опет скочи на страну по свуда би наилазио само на бездушна телеса — — — на то би оборио главу на груди и заукао би се у брзом трку у даљину. . . Пред њим су излетали облаком црни гаврани испуњавајући ваздух са страсотним гакањем.

Ладан јесени ветар ујао је пољаном, као дуси попаданих јунака, жвиждањем пролетао је даље, док опет тишина настаде. . .

Наши познаници корачали су грозом напред преко тужног поља. — Месец се по ново скрио за облаке, а мрак опет заграли целу околину. Њилаш је светлио напред, и код сваког корака завириваху међ мртва телеса.

— Ево, овде их морамо тражити! — почне старац, кад дођоше до једног брежуљка од лешина.

Сад разгледи свако тело по себице.

— Овде мора бити; ту беше битка најочајнија, на том сам га месту видео, де паде. Јест, јест ево и сиротог Вилама, кога је краљ од влашког војводе Дракула на дар добио. Какав то красан коњиц беше. Ту дакле краљево тело мора бити, ако га пуштахије уграбили нису.

На неколико корака од Вилама лежаше једно тело у богатом руву — осакаћено и обезглављено. По изгледу и стасу могло се опазити да је то младић у најлепшим годинама.

Њилаш приближивши буктињу овој лешини, смућено стане па жалосно рече:

— Ево, то је он!

Онај млади делија, што је за старцем корачао, да је то баш сама Маргарета, мислим да не треба напомињати. Као што нам сам Зерињи рече, она га је до влашке границе испратила. За несретну битку по Угре чула је од старог Њилаша који краљев највернији слуга беше, па и за његову љубав знађаше.

Маргарета дође, да потоњи пут Владислава види, да њему и супругу свом грудву земље на гроб баци и прву сузу над њима пролије.

Старина Њилаш забоду буктину у земљу, клекне поред тела краљевог, покрије лице рукама и горко плакаше.

Маргарета се нагне над краља; али уједан мах се исправи и скочи два корака натраг.

— Старче, — повиче она — та ово није краљ! Живота ми мог, ово није он!

Овај је погледи, жалосно климне главом и рекне:

— Он је, госпо; ја сам му сам овај прсобран метнуо на груди, кад је у бој пошао, а и шлем његов видео сам на мотци у турском табору.

— То све може бити, али ја и опет кажем да није он — настави даље — то је мој супруг Зерињи. — За тим обори главу па узданувши дода: Јадни Андро мој!

Сад све јасније увиђаше да је он.

— Каква племенита душа беше у њему! — настави даље, а очи јој се сузама наводне — како ме искрено миловаше и опет се за отацтво жртвовао! — Подигните ово тело — окренувши се слугама рече — и метите га на коња то је ваш господар.

Слуге начине од копаља и шти-
това као носила па положе на њи
мртво тело.

— Сад хајдмо даље, Њилаше. А
да л' си и Зериња заиста видео кад
паде.

— Да богме.

— Хајдмо онда да га нађемо,
јер ово је краљ.

Верна слуга климаше главом гун-
ђајући. Он не могаше да поња, как-
ко може у исакаћеном телу, које на
себи краљево одело имаде Зериња
да позна.

Крену се даље.

— Мој Боже — прекине ђутање
Маргарета — он не ће овде бити...
Или да се није спасао?

Ова помисао сву је потресе, а
знак радости прелије јој лице.

— Ја вам кажем да је оно кра-
љево тело, што га мало час нађо-
смо — рећиће старац.

— Не, није, старино, ја сам увер-
рена да није он.

За тим иђаху мирно, а Њилаш
светлише напред.

— Стој! — повиче ватрено Мар-
гарета — овде лежи један ратник
с лицем земљи окренут.

Њилаш дође с буктињом.

Овај јунак још и сад држаше
чврсто мач у десници, која му је
сва крвљу поливена. Одело на њему
беше просто. Лице му је земљи окре-
нуто, а угасите вितिце огрезле у
крви.

— О, Боже, повиче тужно Мар-
гарета — то је он!

Она пзнаде краљево тело у Зе-
рињином оделу по оном прстену,
кога му при растанку даде. И Зе-
рињино се тело могло познати по
заручном прстену.

— Чудновато! — шапуташе ста-
ри Њилаш посматрајући краљево
тело — све да га по лицу не би
познао, мач о бедрици сведочи ми
да је он.

Маргарета подигне главу краље-
ву и зглади му крвљу натопљену
косу с чела. Смрт му је сву румен
с лица разнела, али му црте оста-
доше непромењене.

На челу му се виђаше дубока
рана, од која погибе.

Маргарета се ни најмање не згро-
зи од исакаћеног тела краљевог; ни
најмање се не смути видећи силну
крв, којом му одело поврековано беше.

Укочено га је гледала. У оку јој
не беше суза, али срце — оно је
само знало, шта јој је душа у том
часу патила.

Сад се нагне над њега, ухвати
му једном руком укочену десницу,
а другом му притисне срце, као

да је хтела последњи откуцај жи-
вота да осети.

Дуго му је ружу на срце држала.

— Свемогући Боже! — повиче
у један мах. — Тело му још није
оладнело, ево ја му осећам лагано
куцање умирућег срца.

Па му брзо распуци закончано
одело.

— Заиста још није мртав. Ох,
Боже, само још једном да хоће очи
да отвори.

— Овде близо имаде један извор
— прихвати старац — можда ће му
ладна вода још помоћи.

— Брзо, Њилаше, само брзо!

Старац отрчи, колко је брже
могао и врати се с водом, коју је
својим шлемом заитио.

Маргарета мете главу краљеву у
своје крило, опере му крв с лица
и рану на челу па је превиде. Не-
престано га прекаше свежом водом
и ни за један тренутак не скиде
очију с бледог му лица.

Она се још надаше. Блажени осе-
ћаји испуне јој срце при промислу,
ако га изтргне из ледени груди смрти
и у нов живот поврати...

На друго није мислила. Она не
помишљаше на љубав своју, да ће
је опет поред њега уживати моћи.
Она жуђаше само за тим да га жи-
ва угледа.

... А зар њему не би слађе било
да у вечитом миру почива, него да
се поново излаже бурном колебању
овог несталног живота?...

Тако неко време мијне. У један
мах могао се осетити лаки уздах де
преко краљеви усана пређе, а груди
му се почеше полако дизати.

Маргарета и не дисаше. Склоп-
љене руке подигне к небу и топло
се Богу мољаше.

Краљ помакне мало руком, диже
је горе и узданувши јаче спусти је
на рану. Сав се стресе као у гроз-
ници, а груди му се почеше снаж-
није надимати. Сад покуша да се
исправи, али га слабост обори.

— Де сам ја? — шапуташе да
се једва разумети могло.

— Владиславе! повиче жена из-
ван се и клоне пред њега.

Краљ чувши овај глас сав за-
дрхта; почне пипати око себе, а
очима преврташе на све стране, па
упита:

— Ко је то, што говори?

Маргарета јецаше, а краљ управи
потавнело око на њу и дуго је гле-
дао. Одједаред се лако насмеши и
проговори:

— Маргарето! ... ти си зар!
Боже мој, шта је то самном сад...
Откуд се ја поред тебе створи. Пру-

жи ми руку да живот осетим. Тако,
тако. А што уздишеш, што плачеш,
Маргарето? ...

За тим уђути. По слабом даху и
честом прекидању у говору, видело
се колко га муке стало то мало речи.
Самртни зној пребије му чело, а
тело му још у грочничавом потресу
дрхташе.

— Да, да, сад се свега ого и-
њем — започе овај. — Али како ти
овамо дође? ... Ох, како ћу лако
у твом загрљају да умрем ... јер
већ осећам да умрети морам. — Гла-
ва ми гори, а груд ми стегнуше нео-
дољиви болови. ... Али не плачи,
Маргарето! ...

Сад опружи своје изнемогле ру-
ке, загрли тужну жену и хтеде је
к срцу да привуче.

Груди му се већма надимаху, а
ропац му грло стешњаваше.

— Маргарето! — јецаше Влади-
слав — ја осећам већ ледени загр-
љај смрти ... поклони ми још један
и потоњи пољуб, да ми души лак-
ше буде.

Она му се пригне к лицу и јеца-
јући притиште му један пољубац на
бледи усне.

— Збогом, Маргарето! — То му
беху последње речи и душа му прне
у небеске висине.

— На истоку свиташе, а на
западу се разбијаху густи облаци,
крз које провириваше плаветнило
неба. Тице по шуми почеше развија-
ти своје јутарње песмице, а у јед-
ном оближњем дбунићу извршиваше
славуљ своју тужну мелодију.

И пролеће кад мијне, непрестано
још цвати цвеће жалосне успомене
на жртвенику успаване љубави. Али
сад је и то цвеће већ прецватило,
сад ова два гроба густа пољска трава
покрива.

Но да ли се баш она, што ову
жртву тако брижљиво неговаше, пре-
селила у ледени гроб, да тамо ве-
чити мир борави? ...

Превео М. Н.

Суђење учесницима у кнеже- вом убијству.

(Наставак.)

Државни тужиоц објасни карак-
теристику оптужених, у којој међу
осталом вели: 1. Антоније Мајето-
ровић, рођен у селу Азањи у окр.
Смедеревском, стар је 54 године. Од
године 1829. до 1833. школовао се
које у селу, које у Крагујевцу у
бившој тада великој школи, 1863.
ступио је у државну службу, и по-
сле четири године дошао је већ у

звање помоћника окр. начелства. У буни против кнеза Михајила 1842. године, коју је подигао Вучић, устао је и Мајсторовић против кнеза, па је био за то награђен од кнеза Александра са звањем начелника окр. Смедеревског. 1857. постаде чланом државног савета, а две године поздније побегао је заједно с кнезом Александром Турцима у град, а оданде у Цариград, где се до године 1862. бавио. Отуд се вратио у своју земљу.

2. Милан Ракичић-Петровић, рођен у Крушевцу, 38 година стар и удовац је. Био је питомац раскнеза Карађорђевића, код кога је у конаку и становао, док је београдску гимназију до трећег разреда учио. У Смедереву, куд се одселио и неко је време ту трговину водио.

3. Димитрије Кузмановић, рођен у Смедереву, 45 година стар. Исти је ожењен, а био је некад трговац.

4. Лазар Милојевић, стар 46 година, ожењен, који се родио у селу Калудри окр. Јагодинског. Изучио је само основне школе и прву годину богословију у Београду. У побуни Вучићевој год. 1842. напустио је школу ступивши у државну службу, у којој је дошао до ереског начелника.

5. Драгиша Станојевић, 24 године стар, родом из Београда, син је Јеремије Станојевића бившег саветника. По свршеним правним наукама на страни, где је докторат права положио, постављен је лане за сулента велике школе.

6. Коста Антоновић, рођен у селу Жупањевцу у округу Јагодинском, стар је 47 година. Изучивши основне школе био је учитељ до 1837. По том ступио је у војску и год. 1842. постао официром, а 1855. капетаном најпре у војсци, после ереским. Две године поздније беше наменоват за помоћника окр. начелства, но године 1861. био је опет ерески капетан. Компромитован у заверничком процесу 1864. беше одпуштен из државне службе, но раскнез Александар узме га потом за свога настојника у Тополи.

7. Станко Здравковић, родом из Пожаревца, 49 година стар, ожењен. Исти је био последње време гостионичар у гостионици код „круне.“

8. Стеван Вучићевић, син познатог Томе Вучића Перишића, родом из Крагујевца, 48 година стар, ожењен. Године 1842. постао је ереским начелником, но после четири године, оставио је државну службу, те живео као приватан човек. 1862. го-

дине беше због лажне облигације осуђен на робију.

Из ове њихове карактеристике јасно је дакле двоје:

Прљав карактер код свију и у приватном и у јавном животу.

Неодеудна навика на зло.

Као што далеко цело досадашње ислеђење показује, — сва досадашња истрага даје аутентично уверење, да наведено издајство нема ни најмање популарности ни у једном реду нашега грађанства; политичности свију досадашњих криваца и по моралној страни те њихове злочине радње оно је и зачето и развијено само у кругу фамилије Карађорђевићеве и у кругу његових слугу неваљалих себичњака и безкућника, а у целом скупу самих изрода — код којих увек бијаше презрено благостање своје земље — јер чувство патриотизма — чувство поштовања реда и закона небеше код њих никад ни зачето. — Колико их је год, ни код једног још ненађе се у овоме делу ништа баш опште и никаквово човечанско призрење — што би се бар са којегод моралне стране дало правдати.

Овакови карактери достојни су само онога — кога они хтедохе довести на српски престо мучким убиством кнеза Михајила, нимало нас у томе не зачувају о себи. Алта баш њихова крајња већ поквареност и разуздана дрзкост изазивши опште чувство гнушања, — изазивље уједно и опште правично изчекиваии, да ни један од њих избегне заслужену казну — јер то изискује и природна и положителна правда, то изискују и човечански одношаји целога друштва, то највише изискује и сам опстанак ове земље и њено благостање — што га они једнако подривају. А са ових призрења сљедује, да треба и далеко озбиљније ценити и њихове кривице и све доказе — што их већ и сувише терете.

На ранијем суђењу кривице првашњих кривица у делу овоме, већ је опредељено наведеном судском пресудом:

а) Да су сва — у почетку ове тужбе небројана кажњива дела као: предузеће за убијство владајућег кнеза, предузеће за насилни преврат, убијство г-ђе Анке, а покушај убијства г-ђице Катарине, г. Гарашанина и послужитеља Димитрија, — злочинства, — која долазе у одредбу казни и то оба предузећа под § 87. а) и б), а остала под § 155. с

погледом на §§ 41., 42. и 44. крив. законика;

б) да сва наведена дела сачињавају реалан стицај више злочинства, за које се има да одреди казна према пропису § 69. под е) крив. законика;

в) да помагање саучесника у овоме злочинству према другој точци § 46. крив. законика садрже карактер саучесња, и да је то саучесње по особеној природи овог злочинства такова значаја, да у кривичности спада и први одељ. к § 47. истог законика; и

г) да су сва побројана злочинства криви и саучесници као и главни кривци — што сви ти случајеви долазе од главног злочинства у предузећу за насилни преврат — § 228. крив. судска поступка.

По томе дакле и кривице туженог Мајсторовића, Милана Ракичића, Димитрија Кузмановића, Лазара Милојевића и Драгише Станојевића као саучесника свију побројених злочинства долазе под наведена определења судска и у оцени дела и у мери казни. —

А кривице остале тројице тужених по имену: Косте Антоновића, Станка Здравковића и Стевана Вучићева долазе у казни под § 51. крив. законика.

(Наставиће се.)

СМЕСИЦЕ.

— Код бечког тргов. суда води се сада интересантна парница. Летос је продао један економ неком трговцу сав свој род од меља по 15 фор. ниже од цене, која ће бити центи меља у време жетве, и примио је а конто тог закључка 10 хиљада форината. Но ове године је мељ тако добро родио, да је сада оној сорти меља, коју је речени економ трговцу продао, цена само 11 форината. По контракту дакле требао би он не само бадава да трговцу да погођени мељ, него још уз то 4 форинте од центе. Лена трговина!

— У Паризу умрло је ту скоро два чувена човека. Један је славни композитер Росини, други богати Јеврејин Јаков Ротшилд. За овога говоре, да је оставио две хиљаде милиона франака имања, које наследе његова три сина. У Швајцарској пак умрло је чувени талијански републиканац Маџини.